

1/2016. (III.8.) OBT állásfoglalás:

Etikátlan a bírónak az a magatartása, amely során az igazságügyi alkalmazottat az ügyfelek előtt karját megragadva számon kéri.

I n d o k o l á s:

A törvényszék elnöke az Országos Bírói Tanács állásfoglalását kérte abban, hogy a következőkben részletezett bírói magatartás etikátlanak minősül-e, a Bírák Etikai Kódexének 3. Cikk (1) bekezdésében és 6. Cikk (2) bekezdésében rögzített elvárt magatartási szabályok megsértése miatt.

A járásbíróság épületében a járásbíróság bírósági titkára a konyha helyiség felé tartott a folyosón, míg a törvényszéki bíró a konyhára merőleges folyosóról érkezett.

Ezt követően a bíró megragadta a bírósági titkár karját és az ajtó kilincsét, majd visszahívta őt a folyosóra, ahol az egyik tárgyaló előtt, az esettől látó- és hallótávolságban, ügyfelek tartózkodtak.

A bíró itt kérdőre vonta a titkárt, hogy miért nem köszönt neki előre és miért nem reagált arra a felszólítására, hogy várja őt meg?

A titkár erre azt a választ adta, hogy szerinte a hölgyeknek illik előre köszönni, ezen felül az elmúlt héten számtalan esetben előre köszönt a bírónak, aki azonban köszönését nem fogadva, őt válaszra sem méltatva ment el mellette.

A törvényszék elnöke vizsgálatot folytatott le, amelynek során a bírót és a titkárt is meghallgatta az esemény tisztázása végett.

A bíró a titkár karjának megragadását és kérdőre vonását ingerültségével magyarázta, amit az váltott ki, hogy a titkár nem köszönt neki előre és nem tett eleget a felszólításának, hogy várja meg. Elmondása szerint a karját azért ragadta meg, hogy a konyhába történő belépését megakadályozza. Elismerte azt, hogy a titkár korábban valóban többször köszönt neki előre, amit nem fogadott, egy korábbi, általa sérelmesnek tartott cselekedete miatt és azért, mert szerinte a titkár annak ellenére ápol feltűnően jó viszonyt a bíróság elnökével, hogy tudja, hogy vele szemben ő eljárást kezdeményezett.

A törvényszék elnöke által foganatosított meghallgatáson elismerte, hogy nem volt helyes a titkárt az ügyfelek előtt felelősségre vonni, de hivatkozott arra is, hogy a tiszteletlenség miatti felindultsága véleménye szerint érthető volt.

Az Etikai Kódex Preambuluma kifejezésre juttatja, hogy a bírói hivatás a bírakkal szemben a társadalomban általánosan elfogadott etikai normákhoz képest szigorúbb erkölcsi szabályokra épülő követelményeket támaszt.

A Bírák Etikai Kódexének 3. Cikke (1) bekezdése szerint a bíró tisztségének gyakorlása során és a magánéletében jogkövető magatartásával erősíti a bíróság iránti közbizalmat és tiszteletet. Mind a viselkedésében, mind a külsőségeiben távol tartja magát a szélsőségektől, megjelenése mindenkor alkalomhoz illő és hivatásához méltó. Nyilvánosság előtt nem kerül olyan helyzetbe, amely

méltatlan a bírói hivatásához.

A Kódex 6. Cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy a bíró hivatása gyakorlása során a hatóságok és szervek tagjaival, valamint munkatársaival hivatali együttműködésre törekszik, kölcsönös tiszteleten alapuló udvarias, kollegiális magatartást tanúsít.

A Kódex 7. Cikke a vezető beosztású bíróra vonatkozó elvárt magatartási formákat rögzít, de ebben az esetben, miután egy törvényszéki bíróról és egy bírósági titkárról van szó, iránymutatásul szolgálhatnak az ott írtak ezen cselekmény megítélése során.

A 7. Cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a vezető beosztású bíró tartózkodik a beosztottai emberi méltóságát sértő magatartástól, kijelentéstől, cselekedettől. Feladatát a munkatársaitól elvárt jogi és morális követelményeknek megfelelően, példamutatóan látja el.

Önmagában az, hogy a törvényszéki bíró a titkár hölgy karját megragadva vonta őt felelősségre, a bírói hivatáshoz nem méltó magatartás, amely az emberi méltóságot is sérti, azért, mert a karja megragadásával fizikai erőfölényével és a hivatali hierarchiában betöltött tisztségével is visszaélt.

Azáltal, hogy ezen, bíróhoz nem méltó cselekményre az ügyfelek előtt került sor, a nyilvánosság előtt valósult meg az etikátlan magatartás, amely a Kódex 3. Cikk (1) bekezdésében megfogalmazott elvárásba ütközik.

A kar megragadásában megnyilvánuló és az ügyfelek előtt a titkárt nyilvánosan számonkérő bírói magatartás sértette továbbá a kölcsönös tiszteleten alapuló udvarias, kollegiális magatartás követelményét is. A bírótól elvárható lett volna az, hogy egy általa sérelmesnek tartott helyzetet indulattól mentesen, kulturáltan próbáljon meg tisztázni a bírósági titkárral. Ezen belül kerülnie kellett volna a szélsőséges megnyilvánulást, a fizikai kontaktust, amely a hatalmi és fizikai fölény kifejezésének eszköze.

Köztudomású, hogy az emberi méltóság és becsület megsértése a test megalázó érintésével is megvalósítható.

Ezzel pedig a cselekmény a Kódex 6. Cikk (2) bekezdésében foglalt elvárásba ütközik, így etikátlan.

A vezető beosztású bíróra vonatkozó rendelkezések analóg alkalmazásának arra tekintettel van helye, hogy a cselekmény jellegéből következik az, hogy a törvényszéki bíró cselekményét részben az motiválta, hogy úgy gondolta, ezen beosztásából fakadóan tarthat igényt arra, hogy a bírósági titkár, bár ő a hölgy, mégis előre köszönjön neki (annak ellenére is, hogy korábban többször nem is fogadta a köszönését).

Az ilyen helyzetekben, amikor az egyik fél, bár igazgatási szempontból vezetőnek nem minősül, de a szervezeti hierarchiában kétség kívül magasabb pozíciót foglal el, mint a másik fél, az OBT álláspontja szerint a 7. Cikk rendelkezéseit is figyelembe kell venni.

A már idézett 7. Cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a vezető beosztású bíró tartózkodik a beosztottai emberi méltóságát sértő magatartástól, kijelentéstől, cselekedettől. Feladatát a munkatársaitól elvárt

jogi és morális követelményeknek megfelelően, példamutatóan látja el.

A bíró magatartása, a korábban kifejtett indokok miatt, ezen követelménynek sem felelt meg annak ellenére, hogy a bíró és titkár viszonyban a bírónak kellene példát mutatnia viselkedésével, magatartásával, a konfliktushelyzetek kezelésével. Cselekménye emiatt is etikátlan.